

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye** Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L. **Megjelenik minden hó 1-én**

A munkaügyi kamarák

Munkaügyi kamarákkal, felső munkaügyi tanáccsal és kötelező szakszervezetekkel akarja boldogítani akarata ellenére Románia dolgozó munkásságát a vesztét érző liberális kormány, hogy ezáltal szociális téren is betelje az eddigi törvényalkotásait.

Tudjuk, hogy nincs a gazdasági életnek olyan ágazata, amit béklyóba verve ki ne uzsorázott volna a telhetetlen liberális tőke. Most tehát az összehalmozott tőke biztosítására még jobban béklyóba akarják verni az eddig is bilincsekbe kötött szakszervezeteket, mert ezeknek a fejlődése komolyan veszélyeztetné az annyi raffinériával összeharcsolt tőkésüket.

A munkaügyi kamarákról szóló törvény indokolása hemzseg az olyan kitételektől, amikkel munkásbarátnak akar mutatkozni, a valódi célját leplezni akaró reakciós kormány. Bármennyire is igyekezzon azonban, nem fog sikerülni az osztályharcos szocialista munkásság léprecsalása, mert mi régen tudjuk azt a Marx igazságot, hogy a tőkéséktől a munkásság részére semmi jó sem származhatik. Már pedig a liberális kormány a romániai nagytőkésnek a legleplezetlenebb képviselője. Lássuk most

mi lesz a munkaügyi kamarák célja?

A törvénytervezet szerint a munkaügyi kamarák, mint elismert jogi személyek a munkaügyi minisztérium ellenőrzése alá vannak helyezve. Bennük képviselve vannak mindazok a bér munkások, vagy szabadfoglalkozást űzők, akik valamely fizikai, szellemi professzionátus, vagy művészi munkát végeznek, amennyiben más törvény útján érdekeik megvédése céljából alakult hivatalos intézményben nem vesznek részt.

Munkaügyi kamarák hatáskörei a következők:

együtt működni a munkaügyi minisztérium szerveivel, a törvények és rendeletek alkalmazása ügyében, amelyek a munkát és a bér munkásokat érintik,

hozzájárulni ahhoz, hogy a munkaadó és munkások között jó viszony tartassék fenn, továbbá új munkaközvetítő hivatalok létesítéséhez és a meglévőeknek ellenőrzéséhez,

elősegíteni a munkásnevelést és oly intézmények létesítését, melyek arra hivatottak, hogy a munkások gazdasági és szakmai érdekeit előmozdítsák,

munkakonfliktusok esetén a békéltetési tárgyalásokat és a döntőbírókat alkalmazza,

Véleményezze, amikor arra felkéri, a törvénytervezeteket és a szabályrendeleteket, amelyek a munkát érdeklik az iparban és a kereskedelemben,

készítsen elő minden olyan javaslatot, amelyek törvényhozási, vagy közigazgatási úton a munkaviszonyokra és a bér munkásokra hasznosak lehetnek és végül küldje be képviselőit a községi és városi tanácsokba, valamint a választói

törvény értelmében válassza meg a munkakamarák részére eldört szenátorokat.

A munkaügyi kamarák összetétele

A munkaügyi kamarák $\frac{2}{3}$ rész választott és $\frac{1}{3}$ rész kijelölt tagokból állanak, amelyek együtt a főtanácsot alkotják. A főtanács megbízási ideje 4 évre szól. Azon kérdéseknél, amelyek a munkaadók és munkások közti viszonyban merülnek fel a kereskedelmi és iparkamarák, továbbá a mezőgazdasági kamarák kebelükből annyi munkaadó képviselőt küldenek ki, ahány munkástagja van a kamarának, akik ott tanácskozási joggal vesznek részt!

A folyó ügyek elintézésére a főtanács saját kebeléből egy igazgatóságot választ, amely áll elnök, alelnök, munkaügyi minisztérium delegáltjai és három olyan tagból, akik három különféle érdekcsoportot képviselnek. Ennek a tanácsnak a működésénél is a munkaadók három kiküldöttel vesznek részt.

Minden munkakamarának egy akadémiai végzettségű királyi dekrétummal kinevezett titkára lesz. A munkaügyi minisztérium és a munkakamarák közt a kamarába delegált munkaügyi inspektorok fogják a kapcsolatot fenntartani.

A munkakamarák fenntartására az összes munkások keresetéből egy fél százalékot fognak levonni.

A főtanács magválasztása titkos, kötelező szavazás útján történik a hatóságok által összeállított névjegyzék alapján. Szavazati joga azon munkásoknak van, akik a 21-ik élet betöltöték és legalább a névjegyzékbe való felvétel előtt 6 hónappal a mesterségükben dolgoztak.

A felső munkaügyi tanács

A munkaügyi minisztérium mellé lesz felállítva azon hivatással, hogy a munkával összefüggő törvényes rendelkezéseket javasolja, továbbá, hogy a békéltető- és döntőbírók terén működjön. Ez a tanács állami, munkás- és munkaadó delegátusokból áll, akik évente legalább négyszer ülnek össze. A munkások csoportja 8 kereskedelmi alkalmazott, 2 mezőgazdasági munkásból, 19 ipari munkásból és 20 szabadfoglalkozásból tevődik össze. A különböző állami üzemeknél foglalkozott munkások pedig 7 megbízottal vesznek részt ebben a tanácsban. A munkaadók ugyanolyan arányban lesznek képviselve. Az állam részéről kinevezett tagok száma nincs pontosan meghatározva és így azok többségben is lehetnek a választott tagokkal szemben. A munkaügyi miniszter hivatalból elnöke a felső munkaügyi tanácsnak. Két alelnököt a tanács saját kebeléből választ. Ugyiszintén különböző speciális bizottságokat is fog kiküldeni.

A felsőtanács saját kebeléből egy permanens bizottságot választ, amely a munkaügyi vezérigazgatóság mellett fog működni. Ez a permanens bizottság helyettesíti magát a felsőtanácsot, amikor azt összehívni nem lehet. A bizottság áll 3 munkaadó és 3 munkásképví-

selőből, a szabadfoglalkozásuk 2 képviselőjéből. A munkaügyi vezérigazgató hivatalból tagja ezen bizottságnak. A bizottság minden 14 napban tart ülést, határozatai azonban csak javaslat jelleggel bírnak, amiket a munkaügyi miniszter jóváhagyhat, vagy visszautasíthat.

A törvénytervezet egyéb furcsaságai

A törvényjavaslat legszembetűnőbb hibája a hivatalból kinevezett tagok beküldése, akik az ugynevezett szabadfoglalkozásukkal — orvosok, ügyvédek, mérnökök és művészekkel — valamint a munkaadók képviselőivel minden olyan kérdésben leszavazhatják a valódi munkásképviseleket, aminek a megvalósulása valóban munkásérdek volna. *Kötelező szakszervezeti tagságról is szól a törvény*, amellyel Chirculescu miniszter ur akarja a romániai összmunkásság megszervezéséért a babért elnyerni, hogy az így megszervezett tömeggel ellensúlyozza a szocialista eszmét a szakszervezetekben. Mert hiszen az igazi céltudatos szakszervezeteknek nem csupán a napi kenyérgkérdések megoldása volna a feladata, hanem annál sokkal messzebbmenően a tőkés társadalomnak munkástársadalommá való átalakítása is. Éppen ezt az utat szeretnék elzárni a törvényalkotók a munkásság előtt. A szakszervezeteket a mai állami betegségyelzők nivójára szeretnék lezüllesztetni, hogy ez által a valódi szakszervezeti eszme a munkástömegek előtt jóidőre kompromittálva legyen. Éppen ezért siet a munkaügyi miniszter a csendőrség útján iratni össze a munkásválasztók névjegyzékét, hogy minél hamarabb nyelbeüsse a szenátus által már elfogadott törvényt.

Józan ésszel senki sem képzelheti el — ha csak nem a kapitalisták kitarított bérence —, hogy a munkaadók a profit ellen szavaznának és hogy a munkaadók valaha is hozzájárulnának a munkásság helyzete javításához, ha csak arra a munkásság által kényszerítve nem lesznek. Így tehát a bérkérdéseknek a munkaügyi kamarákhoz való utalása egyáltalán nem fogja megoldani a termelés, illetve a kizsákmányolás zavartalan menetét. Mindenféle gazdasági szervezetnek beleszólást enged a javaslat a munkáskérdésekben, habár a törvény úgy intézkedik, hogy a vállalkozók csak általános érdekű ügyekben szavazhatnak, de hol van az a munkaügyi, amit ők a többségi határozatuk segítségével nem mondanának ki általános érdekűnek.

Hogy hogyan fogják ezek a munkakamarák a munkásnevelést elősegíteni, azt elképzelhetjük már a kamara összetétele ismerete alapján is. El lehetünk készülve arra, hogy fascistákat és kampókereszteseket akarnak majd nevelni a munkásság pénzén a serdülő ifjúság generációjából.

Az újabb állami munkaközvetítők felállításával az eddig is sztrájkőröket szállító hivatalok működése kiterjesztését akarják keresztülvinni, hogy így biztosítva legyenek a minden

terrorjuk dacára fellépő esetleges sztrájkokkal szemben is. Az eddig is állami és bírói ellenőrzés alatt lévő szakszervezeteket most már a vállalkozók és csatlósai ellenőrzése alá is rendelik, hogy így az osztályharcos megnyilatkozás minden formáját már a csírájában elfojtsák.

Szaklapunk terjedelme kevés volna mindazon károk leírására, ami a munkügyi kamarának a tervezett formában való felállítása esetén a munkásságra hárulna. Itt csak azt jegyezzük meg, hogy

ezen törvénytervezet ellen a legerélyesebben állást kell foglalni

minden osztálytudatos szervezett munkásnak, hogy külföldön ne érvelhessenek a liberális urak a munkásság hozzájárulásával, nálunk pedig ne élvezhessék oly zavartalanul, mint ahogy óhajítják a tőkék profiját.

Ez a törvénytervezet kimondottan a liberális tőkeérdekeltségek gazdasági megerősítésére és a dolgozó munkásosztály elnyomására készült. Éppen ezért ettől a munkásság semmi jót nem várhat. A munkás szövetségek országos tanácsa most készíti a törvénytervezetre vonatkozó módosításait, amiket, ha a hatalmi gögben elbizakodott liberálisok figyelembe nem vesznek, úgy harcolni fog a munkásság még azon esetben is, ha a szakszervezetből kiszorítva, politikai párt formájában kényszerül is erre.

Az egységesek hazugság- és rágalom-hadjárata

Az egységesnek nevezett szaktanács hosszú ideig hallgatva nézte a munkásságnak a tőkékkel szembeni küzdelmét, most azonban ismétellen hallat magáról.

Régi szokásukhoz híven a legpiszkosabb rágalom özőnével halmozzák el a hozzájuk nem tartozó szakszervezetek vezetőit ezen legujabb kiadvány kiáltványukban, hogy ezáltal saját gyöngeségüket és tehetetlenségüket leleplezzék.

Förmedvényüknek nem kívánunk különös fontosságot tulajdonítani, de hogy mégis lássák szaktársaink azt a piszkos és minden proletár-erkölcsből való kivételtségüket, amiről mi már régen meg vagyunk győződve, szükségesnek tartjuk állításaink rövid megcáfolását.

Azon állításukra, hogy csak ők harcoltak megalkuvás nélkül a tőkékkel szemben, rá kell hogy mutassunk a temesvári gyáripari munkások kollektív-szerződésére, melyben a kötelező túlórázás kötelezettségét vállalták magukra 10% túlóradíj mellett, ami valóban egyenlő 10 órai munkaidő bevezetésével. Ezzel Müller ur, az egységesek fő fővezére egységet kötött Szana fő főkapitalista vezérrel, persze a munkásság rovására. Mi nem kérünk az ilyen kapitalista egységből. Már eddig is sok kellemetlenséget okozott a temesvári szerződés, mert a tőkék minden kollektív-szerződés tárgyalása alkalmával arra hivatkoztak és ma is hivatkoznak.

Marosvölgye nagyrészen szervezeten munkásságát pénz és alapos előkészítés nélkül vitték az ideáljukat képező biztos nyomorba. Persze nekik a pénz bérmozgalmak levezetése helyett röpiratok kiadására való.

A nagyváradi egységes vasmunkások bérmozgalmát a hozzájuk tartozó vasas-szakszervezet mentette meg a biztos kudarcától és hogy szaktársaink az elértnél nagyobb eredményt nem érthettek el, az egységesek anyagi és erkölcsi gyöngeségének tudható be.

A kolozsvári Renner bányári munkásoknak már félig vesztett mozgalmát is a mi erőteljes beavatkozásunk mentette meg, melyre bizonyították az, hogy a bormunkások szövetségi titkárukkal az életükön küldöttségileg hálálkodtak a vasasok eredményes támogatásáért.

A szatmári, marosvásárhelyi és nagyszabeni züllött munkaviszonyok mindennél fényesebben bizonyítják az ő szakszervezeti politikájuk eredménytelenségét. Éppen ezért nem is a munkásság egysége megteremtéséért, hanem az általuk lezüllesztett helységek munkásai előtt való védekezésük céljából lett legujabb röpiratuk

kiadva. A felelősség alól szeretnének kibujni ezek az urak, azért tücsköt bogarat összehordva szidnak és piszkolnak mindenkit, aki nem azonosítja magát az ő lehetetlen politikájukkal.

Az Amsterdami Internacionáléhoz való csatlakozási készségekről is nyilatkoztak röpiratukban, pedig éppen a csatlakozás megakadályozására szakították ketté a romániai munkásmozgalmat.

A mi részünkről pedig éppen az Amsterdamhoz való őszinte csatlakozás az egység feltétele.

Amikor a röpiratukban az Amsterdamhoz való csatlakozásuknak a részünkről való e'gán-

csolása miatt siránkoznak, ugyanakkor az Internacionálé közülszerteiben álló főtitkárát, Sassenbach elvtársat a legpiszkosabb rágalom özőnével halmozzák el. *Hol van itt a következetesség?*

Ez a röpirat egyáltalán nem szolgálja az általuk annyit hangoztatott egységet, nem is arra, hanem rombolásra készült.

Csak folytassák hazug rágalmaik hadjáratát, ugyanis már kevés ideig tarthat, mert mindennap mind szűkebbre szorul esztelen demagóglájuk színtere és az általuk félrevezetett munkásság méltó felháborodása el fogja söpörni még a piszkos emléküket is.

A resicai bértárgyalás tanulságai

A resicai U. D. R. vasművek munkásai kollektív-szerződésének lejárla után, június 9-én kezdődtek meg a bértárgyalások, mely alkalomkor olyan leplezetlen terrort fejtett ki a gyár igazgatósága és az igazgatóságot támogató és pártoló munkügyi inspektor, valamint a hatóságok, amit szó nélkül hagyni nem lehet. — Különösen szövetségünk képviselői ellen nyilvánult meg ez a terror a leplezetlenebb formában, hogy ezáltal megakadályozzák a munkásság érdekei védelmében kifejtett szövetségi munkálkodásunkat.

Már a tárgyalás első napján kifogásolta az igazgatóság György szaktárs szövetségi titkár személyét azon indokkal, hogy a resicai helyi csoportnak nem tagja, már pedig az igazgatóság erőltetett törvénytárgyalása szerint a tárgyaláson csakis a helyi szakszervezet képviselői vehetnek részt, ha erre a munkásság többsége megbizta őket és a munkásságnak legalább egyharmada szervezve van. Ezen jogtalan indoklással szemben György szaktárs a szakszervezeti törvény 34. §-ára és a munkügyi vezérigazgatóság alábbi rendelkezésére hivatkozott, amelyek félremagyarázhatatlanul jogot adnak a szövetségnek is, hogy a törvényes formák teljesítése esetén a bértárgyalásra képviselőt küldhessen.

Másolat.

A munkügyi vezérigazgatóság 15501—1923. sz. rendelete értelmében 1923. XII/31-én kelt 1843. számú naplójában.

A temesvári munkügyi Inspektorhoz!

Az Ön 1466—1923. kelt jelentésére az U. D. R. társaságnál levő munkakonfliktus ügyében és a szakszervezeti törvény 34. §-a körül támadt kellemetlenség ügyében, mint válasz, a következőket hozza tudomásul:

Amikor egy olyan konfliktus támad, amelyben több üzemenk a munkásai vesznek részt, akik különböző szakszervezetekben vagy szövetségekben vannak tömörülve, a munkásdelegátusok megnevezésére vonatkozólag az eljárás így történik:

a) Minden szakszervezetnek a munkásai megválasztják a szakszervezet delegátusát, ha a szakszervezeti törvény 34. §-ának feltételeit teljesítették.

b) A konfliktusban érdekelt szakszervezetek összes delegátusai, akik a fentebbi szabály szerint választottak meg, ha igen sokan vannak, megválasztják a végleges delegátusokat, akik azután a munkásokat fogják képviselni.

Ezen utóbbi delegátusok csak az első delegátusokból vagy pedig a szövetség tagjaiból választhatók meg, ha a szakszervezetek valamely szövetséghez tartoznak.

c) Nem lehet elismerni a szakszervezetek vagy munkások azon képviselőit, akik kerületi tanácsoknak vagy kerületi vezetőségeknek a képviselői, vagy más hasonló egyesületek, amelyeknek nincs meg az erkölcsi személyiségi minőségük.

Vezérigazgató:

J. Setlacek s. k.

Aligazgató:

J. Gutzonica s. k.

a másolat hitelül.

Hiábavaló volt minden érvelés, az igazgatóság mereven ragaszkodott ahhoz, hogy csakis a helyi szakszervezet tagjaival tárgyal. A munkügyi inspektor pedig hivatalosan kijelentette, hogy nem áll semmi hatalmi eszköz birtokában, amivel az igazgatóságot állásfoglalásától való eltérítésre bírhatná. Ezek után György szaktárs kifejezetten fenntartva azon állítását, hogy az igazgatóság törvénytárgyalást követ el, amikor törvényes megbízásában őt megakadályozni akarja, dacára, hogy az érdekelt munkásság többsége is írásbelileg megbizta, de, hogy az igazgatóság mesterséges akadályát is leküzdje, kijelentette, hogy azonnal állép a resicai szakszervezetbe, mert ehhez törvényadta joga van.

Az igazgatóság látva, hogy érvelésével felfűlt és zátonyra jutott, kijelentette a társulat nevében, hogy csakis az U. D. R.-nél dolgozó munkássággal tárgyal. Így tehát kibújt a szeg a zsákból, mert ezen állásfoglalásból nyilvánvalóvá vált, hogy a társulat képviselői a szakszervezet képviselőivel sem tárgyalnak, hanem csakis a saját munkásaikkal. Ezen álláspontjuk alátámasztására képtelenek voltak törvényes indokokat felhozni, ehelyett a társulat munkásbarát voltáról tartottak távzonoklatokat.

György szaktárs látva, hogy a társulat képviselői ezen ügyben a munkásság sztrájkra provokálására is készen állanak, tiltakozó deklaráció után elhagyta a tárgyalási termet, hogy azonnal Bukarestbe utazzon, tiltakozni a minisztériumnál visszautasítása ellen. Azonban úgy látszik, hogy a társulat keze a helyi sziguranca irányításában is részt vesz, mert a tárgyalási terem elhagyása után György szaktársat, mint izgatót, a sziguranca idézték, ahol már a helyi katonai parancsnok várta.

Polgári és katonai igazolmányai rendben-találása után Clujra akarták toloncolni mint izgatót, de miután kijelentette, hogy úgy is el-távozik Bukarestbe panaszt tenni, a legközelebbi vonatra való elutazásra kapott felszólítást azon meghagyással, hogy Resicára többet ne jöjjön, hacsak a sziguranca vezérigazgatóságától arra külön engedélyt nem hoz. És mindent tették azért, mert tudták, hogy György szaktárs az élelmezési kedvezmények fenntartásáért fog a tárgyaláson küzdeni mindaddig, amíg a munkásság többsége annak fenntartását óhajlja.

Szövetségünk vezetősége tiltakozó memorandumban ismertette a minisztertanáccsal a resicai munkásság kizsákmányolását és egy másik memorandumban a munkügyi minisztériumnál tett panaszt a tárgyaláson való részvétel kieszközöléséért.

A memorandum hatására Orchidean vezérigazgatót a minisztériumba idézték, ahol hosszas és ismételt tárgyalások után nagy nehezen megkötötték az egyezséget a munkásság és a társulat képviselői között.

A tárgyalások több esetben már-már meg-hiusultak. Éppen ezért gépfegyveres katonaságot vittek Resicára, mint mondják: „rendet fenntartani”. A resicai munkásság nagygyűlése Mirescu és György szaktársak lettek az Országos Szaktanács és Szövetség részéről kiküldve, de őket a sziguranca őrizetbe vette a gyűlés idejére, hogy ne beszélhessenek a munkássággal. Gyűlés után pedig a város azonnali elhagyására lettek felszólítva. Így és ilyen eszközökkel kényszerítették a resicai munkásságra a legujabb kollektív-szerződést, dacára annak, hogy a miniszter legujabb magyarázata szerint a resicai vasüzemek nem tartoznak a 16 §., illetve kötelező döntőbíró-sági tárgyalás alá.

Ha azonban a társulat főrésztvényesei névsorát átolvassuk, azonnal érthetővé válik, hogy az aktív miniszterek és politikusok miért terrorizáltak és miért rugtak fel érvényben lévő törvényeket — a profitjukért.

Figyelmeztetés!

A clujai helyi csoport vezetősége figyelmezteti az esetleg ideutazó vasmunkás szaktársakat, hogy a városba érkezésükkor jelentkezzenek a csoportnál, mert az egyes gyárakban való kilincselés nincs megengedve. Az üzemek ugyanis a kollektív-szerződés szerint kötelesek munkásszükségleteiket a szakszervezet munkásközvetítőjéitől beszerezni. *Önértékes szervezett munkás kilincselni nem megy.*

A vezetőség.

Bérmozgalom Zernesten

Egy csendőrszázad a zernesti Celluloze-gyár munkásai ellen — Jonică képviselő: a liberális terrorfiu

Julius hó 1-én járt le a zernesti Celluloze-gyárban dolgozó munkások kollektívszerződése, mire a gyár munkássága benyújtott egy új memorandumot, melyben a nap nap után fokozódó drágaságra való hivatkozással bérének javítását és a régi kollektívszerződésben biztosított természetbeni kedvezménynek további biztosítását kérte.

Az igazgatóság hallani sem akart a munkások jogos követelésének teljesítéséről, hanem jogtalan bérredukcióval akarta sújtani az amúgy is nyomoruságos viszonyok között vergődő munkásságot. Többek között meg akarták a munkásságot fosztani mindazon kedvezményektől, melyet az előző kollektívszerződés biztosított. Az igazgatóság minden további nélkül valószínűsítette a rablóhadjáratot indító a gyár munkássága ellen.

A gyár igazgatósága, hogy a munkásságra rákényszerítse elfogadhatatlan feltételeit, a legpiszkosabb eszközök igénybevételétől sem riadt vissza. Így a gyár egyik igazgatósági tagja, névszerint egy *Jonică* nevű liberális strohman, országgyűlési képviselő, nagy hatalmi pozícióját arra használta föl, hogy a munkásság megfélemlítésére egy század csendőrséget vezényelt ki. A tárgyalások folyamán pedig a legpiszababb módon inzultálta a vasmunkás szövetség képviselőjében megjelenő *Muntyán* titkár elvtársat.

A tárgyalások az igazgatóság merev magatartása következtében nem vezettek eredményre, mire a munkásság kiküldöttje kérte az inspektoról a tárgyalások meghiusulásáról szóló jegyzőkönyv felvételét, hogy ezáltal a munkásság szabadkezvet nyerjen.

Másnap reggel a munkásság a gyár udvarán gyűlt össze, ahol a tárgyalóbizottság beszámolt a tárgyalások meghiusulásáról.

Jonică ur erre elérkezettnek látta az időt a cselekvésre, azonnal intézkedett, mire a be rendelt csendőrség felvonult a munkásság ellen azzal a célzattal, hogy őket a sztrájk kimondásában megakadályozza. Jonică ur azonban elszámította magát, mert a munkásság a gyár igazgatóságának piszkos magatartásán felháborodva, nem engedte magát megfélemlíteni a felvonuló csendőrségtől, hanem minden erőszakos terror dacára *kimondotta a sztrájkot*.

Jonică ur meglepődött a munkásság komoly, határozott fellépésétől és látva azt, hogy a terror alkalmazása lepatlant az öntudatos munkásság magatartásán, látva azt, hogy a munkássággal nem érhet célt a megfélemlítés eszközével, megváltoztatta eddigi magatartását és kereste a megegyezés lehetőségét.

Elvtársaink bátor magatartásának meg is lett a kívánt eredménye, mert a sztrájkjal megfélemlített igazgatósággal szemben fényes eredményeket ért el. A 7%-os fizetésemelésen kívül biztosítva lett az egy év után járó 8 napos fizetési szabadság, betegség esetén fél fizetés folyósítása segélyként és az előző szerződésben biztosított elvi pontok további fenn-tartása.

Nem hagyhatjuk szó nélkül megemlíteni azt, hogy ezen gyár igazgatósága a múltban milyen piszkos módon törekedett a munkásság kizsákmányolására, el lehet gondolni, milyen gyalázatos állapotok uralkodhattak ott, ahol az igazgatóság nem tartja a munkásokat arra sem érdemesnek, hogy velük közveilen tárgyalásokba bocsátkozzon.

A tárgyalások ideje alatt az igazgató urak egy megbízottjuk útján érintkeztek a munkássággal és arra sem tartották érdemesnek elvtársainkat, hogy széket adtak volna nekik, így kénytelenek voltak elvtársaink a tárgyalások egész ideje alatt állani. A *zernesti* elvtársaink öntudatos magatartása, azt hisszük, ez alkalommal észretérite a gyár barbár igazgatóságát és tudomásukra adta azt, hogy a maga érdekeinek a megvédéséért kész bármikor harcba bocsátkozni, ha erre őt kényszeríteni fogja a gyár reakciós igazgatósága.

A csendőrség szerepére az a véleményünk, hogy ezeknek az uraknak nem az volna a hiva-

tásuk, hogy a munkásságot kenyérküzdelmében megtámadják, hanem képességeiket hasznosíthatnák az ország különböző részében garázdálkodó zsványok megfékezésére, vagy erre nincs csendőrség? Csak a munkásság ellen?

A brailai vas- és fémmunkások impozáns gyűlése

A brailai „Casa Poporului” helyiségében a vas- és fémmunkások hatalmas gyűlést tartottak, amelyen szövetségünk részéről Mirescu J. szaktárs vett részt.

Dacára annak, hogy a kommunisták szoká saikhoz híven mindent megkíséreltek, Ghempetel együtt, hogy ezen gyűlés sikerét megakadályozzák, kibocsátva 10 000 darab kiáltványt a munkásság között, amelyekben a régi kap tafa szerint mindenféle szidalmazásokkal illettek minket és biztatva a munkásságot, hogy ne vegyen részt a gyűlésen s mégis a hatalmas helyiség kicsinek bizonyult a nagyszámban megjelent munkások befogadására, akik eljöttek, hogy szövetségünk szavát meghallgassák.

Este 8 órakor Vulpeanu szaktárs nyitja meg a gyűlést. Rövid, de értelmes keretek között visszaillesztést vet a csoport megalakításának történetére és végül rámutat azokra a harcokra, amelyeket az agent-provokátorok ellen kell folytatnunk, akik kizárólag a munkaadók és a rendőrség szolgálatában állnak és akik a munkásság előtt egységeseknek tüntetik fel magukat.

J. Mirescu szaktárs, szövetségünk titkára, részletesen beszél azokról a nehézségekről, amelyek a világ munkásságának újában állnak. Ezek a nehézségek részben annak a gonosz propagandának következtében állottak elő, amelyet moszkvai rubelekkel fűtenek. Az egység név alatt szereplők ennek a szolgálatában állnak és az egység ürügye alatt akarnak átszűrődni a mi szervezeteinkbe.

A hatóságok jó szemmel nézik ezeket s teszik ezt azért, mert a sarga-szervezetek minden hatósági támogatás mellett is tönkrementek, kellett tehát gondoskodni más tömegről és bebizonyult, hogy az ál szélsőséges elemek a legjobb eszközök a hatóságok kezében, hogy tönkretegyék az osztályharc alapján álló komoly, öntudatos szervezeteket.

Mirescu szaktárs ezután beszél még a kollektívszerződés és a létminimum szükségességéről, továbbá a 8 órás munkaidőről, a betegsegélyzőről és a munkanélküliségről. Ismerteti a munkakamarákról szóló törvénytervezetet és élesen kritizálja azt. Javasolja, hogy a munkások támogassák az Országos Szaktanácsot abban az irányban, hogy az a tervezet, amelyet már a szenátus elfogadott, a kamarában alapos változáson menjen keresztül. Javasolja, hogy a munkások készüljenek el a községi választásokra, hogy effektív módon résztvehessen a választáson minden munkás.

Határozat hozatott, hogy a csoport vezetősége minden péntek este ülést tartson.

A kolozsvári Heinrich-szappangyárban

dolgozó munkások kollektívszerződése július hó elsején járt le. Többszöri tárgyalás után sikerült új kollektívszerződést kötni egy évi lejáratlalt. Az új kollektívszerződés főbb határozmányai a következők: A magasabb fizetési osztályba tartozók 10 százalékos, a kisebb fizetésű munkások 20 százalékos béremelésben részesülnek. A fizetési szabadságra vonatkozó megállapodás a következőket tartalmazza: 1 évi munkatelljesítmény után 14 napos fizetési szabadság jár. A legutóbbi munkaszüneti törvény alapján elrendelt kötelező ünnepnapok szintén fizetve lesznek. A fent jelzett százalékkal fel emelt bérek május 15 től visszamenőleg lépnek érvénybe. Végül a bizalmirendszer legteljesebb elismerése. A Heinrich-szappangyár igazgatóságával szemben elért eredmények azt igazolják, ha a munkásság nem közömbös szervezetével, ha a munkásság felismeri a szervezkedésben rejlő hatalmas erőt, akkor a mai rossz gazdasági viszonyok dacára is képes gazdasági helyzetét jelentős eredményekkel elfogadhatóbbá tenni. A tárgyalásokat *Bruder* szaktárs vezette.

Gyászvitézek

Múlt számunkban a cluji vasas-sztrájkjal kapcsolatosan már megemlékeztünk egynéhány sztrájkőrő aláról, akiknek díszes névsorát kiegészítjük egynéhány vidékről jött jános, akik minden proletárekölcsből kivetkőzve, hábtámadták a 6 hét óta hősieen küzdő proletártestvéreiket és ezáltal árulói lettek a munkásság ügyének. A temesvári öntudatos vasöntők felháborodással értesültek arról, hogy éppen az ő soraikból kerültek ki a sztrájkőrő vasöntők, akik előzetesen figyelmeztetve lettek arra, hogy Clujra ne menjenek és ennek dacára mégis ideszemtelenedtek, mert a sztrájk idején gondoltak analfabéta szaktudásukkal elhelyezkedni.

Ezeknek a sztrájkőrő alakoknak a neveit megörökítjük, hogy a becstelen munkásság sorait ne fertőzhessék meg ismételt esetleges betolakodásuk által: Héber János, Francia Mihály, Heinrich György, Gerber, Szilágyi Károly vasöntők és Kovács István vasesztergályos névre hallgattak eddig ezek a hősök. Ma pedig a „sztrájkőrő kuli” díszes jelző is joggal megilleti őket piszkos cselekedetük után, amit tettségük szerint nevük elé vagy után illeszhetünk, hogy ezáltal jellemezzük a munkástársadalomban szerzett árulásukat.

Külön meg kell emlékeznünk *Stumpf* öntőmester urról, aki a felhajtó szerepét töltötte be a 6 hetes sztrájk alatt és a fennli sztrájkőrők az ő áldozataiként jöttek Clujra. Ez a *Stumpf* azt hiszi, hogy örök időkre mester fog maradni, szakszervezeti iszonyban szenved és a szervezett munkásoktól úgy fél, mint a mesebeli ördög a tömjénfűstől. Talán azért, mert a szervezett munkásság nem tűri birka módjára machinációt.

Befejeződött a dicsőségmentmártoni sztrájk

A nitrogéngyár munkásságának július hó 3-án kitört sztrájkja július hó 17-én 5 százalékos bérjavítás kiharcolásával befejeződött. — A sztrájk eredménye értékelésében ismerni kell, hogy az igazgatóság 3 százalékos bérjavításnál többet adni semmiképpen sem akart. A munkásság egységes fellépése és példás sztrájkja más belátásra kényszerítette az igazgatóságot. Az új kollektívszerződés szerint a béremelésen kívül a városi családok munkások 350 lej, a falusi munkások pedig havi 180 lei drágasági pótlékot kapnak. Az új kollektívszerződés folyó év július hó 1-től 1926 június 30-ig érvényes. A bérrevíziót 5:4 arányban 3 havonta kapják a munkások. Az eddigi élelmiszerkedvezmények továbbra is érvényben maradnak.

Bérmozgalom előtt a cluji bádogos szaktársak

Alig egy pár hete fejeződött be a vasipari gyárakban a hat hétig tartó bérmozgalom, nyomban követi a kisiparban dolgozó munkások bérmozgalma.

A bádogos szaktársak múlt évben kötött kollektívszerződése július 31-én lejárt. A legutóbb tartott bádogos szakmai gyűlésen Cseh Mátyás szaktárs elnöklésével a szakmai gyűlés kimondta egyhangu határozattal a kollektívszerződés felmondását és nyomban ki is küldtek egy öt tagu bizottságot az új kollektívszerződés-tervezet összeállítására. Továbbá egyhangu határozattal ki lett mondva augusztus 6 ára egy szakmai gyűlés megtartása, melyen az új kollektívszerződés egyes pontjait fogják megvitatni. Ez alkalommal fogják megválasztani a tárgyalóbizottságot is.

Bérjavítás a gyéresi szeggyárban

Az aranyosgyéresi szeggyár munkássága hetekig tartó tárgyalások után 5 százalékos órabér javítást kapott és egyben az eddigi prémium rendszer igazságosabb alapokra lett fektetve. Folyó év július hó 11-től a turdai piaci árfelvételi táblázat szerint a gyéresi szeggyár munkássága is fizetés-revizióban részesül. — Reméljük, hogy az új kollektívszerződés kötése alkalmával Gyéresen is sikerülni fog rendezettebb munkaviszonyokat teremteni, ha a munkásságnak az eddigi példás összetartása továbbra is megmarad.

A tordai üvegesmunkások kollektívszerződése

A tordai üvegesmunkások nem tudtak megegyezésre jutni a gyár igazgatóságával az új kollektívszerződésre vonatkozólag.

Ebben az irányban több ízben folytak kísérletek. A munkáügyi Inspektorátus jelenlétében kétszer is tárgyalunk eredménytelenül. Ezek után a munkás delegátusok újból külön tárgyaltak az igazgatósággal, olyan formán, hogy ha megegyezésre jutnak, kiszállunk az Inspektorátussal a szerződés végleges perfektálása végett.

Igy sem lehetett a béke útját megtalálni, fölajánlottuk a döntőbírádságot, amit elutasított az igazgatóság.

Mindent megkíséreltünk, hogy a békés megegyezés létrejöhessen. Nem vádolhat meg bennünket sem az igazgatóság, sem a közvélemény azzal, hogy nem akartunk békét. Ezek olyan bizonyítékok, amelyeket nem lehet letagadni. Az utolsó kísérletet is megtettük a békesség érdekében, értesítettük az Inspektorátust, hogy harmadszor is tűzze ki a tárgyalásokat, ezt annak a reményében tettük, hogy talán ez alkalommal sikerülni fog. A munkások követelése nem olyan természetűek, hogy ezeket az igazgatóság ne fogadhatná el s még sem teljesíti, akkor ez egy nyilvánvaló rosszakarat az igazgatóság részéről.

Tizennégy hónap óta a munkások semmi béremelést nem kaptak, pedig ezen tizennégy hónap alatt a drágaság horribilisan emelkedett s az igazgatóság ezzel szemben 1 százalékos béremelést adna.

Egyéni szerződéseket szeretne kötni az igazgatóság. Ismerjük az egyéni szerződések hátrányait. Megengedjük, hogy kísérelje meg ezt is — ha lesz kivel. A munkás ma a jó és rossz között tud különbséget tenni. A gyár érdeke volna az, hogy a termelést a legmagasabb fokra emelje. Ez azonban addig nem lehetséges, amíg a munkások elégedetlenek a sorsukkal szemben. A termelés növekedése nagyban függ a munkásság jó gazdasági helyzetétől is. Ezt nem csak mi, hanem a legnevesebb közgazdászok is mondják. Ezt meg kell értenie az igazgatóság is, mert csak így fogjuk tudni vezetni csolnunkat a béke vizeire.

Külföldi hírek

Hetvenezer vasmunkás sztrájkja Belgiumban

Európa iparországai a megisméltódó gazdasági válságok idejét élik. A világháború rombolásai, a fogyasztótömegek teljes elszegényedése és ezáltal a fogyasztóképtelensége, a gazdasági törvényszerűségek figyelembevétele nélkül alkotott békeszerződések kiindulópontjai eme válságoknak. E válságokat fokozzák azután azok a szinte állandósult konfliktusok, amelyeket a tőkés állandóan földidéznek, olyan követeléseket támasztva a munkássággal szemben, amelyek nem vezethetnek egyébhez, mint kikerülő harcokhoz.

Európa közgazdászai, politikusai és kapitalistái sokat tanácskoznak, konferenciáznak a gazdaságilag nagy beteg Európa fölött. Minden alkalommal kitalálnak valami kuruzslószeret, amelytől azonban a válság csak akutfabbá válik. Pedig a válság gyógyszere igen egyszerű. A termelésnek alapfeltétele a fogyasztás. Ennek a mindent magába foglaló gazdasági tantételnek logikus következtetése tehát ez: a tömegeket fogyasztóképesé kell tenni. A tömegeket kell olyan gazdasági helyzetbe juttatni, hogy vásárolhassanak. A háború következményeit első sorban a tömegek érezték meg azáltal is, hogy családi otthonuk minden valamire való értéke a zsidvásárra vagy zálogházba került. A tömegeknek tehát volna mit pótolni, mit vásárolni, ha megfelelő anyagi helyzetbe juttatnák. Megfelelő kereseti viszonyokat biztosítani a munkásoknak, hogy fogyasztóképesé váljanak s ha ez megvan, máris megindulhat a termelés és enyhülnek, sőt megszüntnek a válságok.

Az európai kapitalisták ennek ellenkezőjét cselekszik. Amit ők a válságok miatt vesztenek, azt behozni akarják munkabércsökkenés, magasabb munkaidő, szociálpolitikai leépítés és hasonló módszerek által. Ez természetesen magától maga után vonja a tőke és munka közötti mindjobban élesülő harcokat és alig mulik el

nap, hogy a gazdasági élet szeizmográfja ne mutatna hol közeli, hol távoli harcok kilengéseit.

E harcoknak kiinduló pontja mindig ugyanaz, akár Európa valamely országában, akár más földrészeken tör ki. Kiterjed, hol felváltva, hol együttesen, minden szakmára, a vasiparra csakugy, mint a bányaiparra, vagy textiliparra, vagy másokra. Legstürbben érinti azonban a vasiparban és bányaiparban dolgozó munkásokat, mely két szakmában a gazdasági válság a legsúlyosabban érezhető.

Dániában a két és fél hónapig tartó sztrájk utóregzése el sem csendesedtek, már is kitért a súlyos konfliktus Belgiumban, ahol június 16 óta hetvenezer vasipari munkás áll éles, elkeseredett és lelkes védelmi harcban a kapitalista támadásokkal szemben. A harc méreteit úgy értékelhetjük legjobban, ha tekintetbe vesszük, hogy Belgiumban 113 831 szervezett vasipari munkás van, melyből hetvenezer, tehát 62 százaléka áll sztrájkban szervezett szaktársainknak. A sztrájk kitörésének okai a következők: Belgiumban a munkás és munkáltató szervezeteknek paritásos bizottsága van, melynek elnöke a kormány képviselője. Céljai a bizottságnak a munka és tőke között felmerülő ellentétek, követelések kiegyenlítése kölcsönöségi alapon. Megalakulása óta (1919 ben alakult) a bizottság munkástagjai arra törekedtek, hogy a munkabérek arányban tartassanak a drágasági indexszel, ami sikerült is az elmúlt év végéig.

Múlt év szeptemberében a munkásbizottság 5 százalékos bércsökkentést terjesztett be, amit a munkáltatóbizottság tagjai elutasítottak. Több ülés foglalkozott e kérdéssel, de a munkáltatók makacssága a kiegyezést lehetetlenné tette. Erre a múlt év decemberében a charlerói acéltüzem munkásai közül 3000 fölmondott, mire a munkáltatók ez évi január 1-én 15 000 munkást kizártak. Ekkor megegyezés létesült az eredeti helyzet fentartására március 15-ig. — Ennek lejártával a munkáltatók 10 százalékos bércsökkentést kívántak bevezetni. A munkásdelegáltak azt ajánlották, vizsgáltsák meg a vasipar helyzete, hogy indokolt-e a bércsökkentés követelése. A munkáltatók elfogadták a javaslatot, mely után a paritásos bizottság együttesen felülvizsgálta a belga vasipar helyzetét: kiderült, hogy az ipar helyzete teljesen kielégítő és a bércsökkentésre semmi indok nincsen. Ennek ellenére is ragaszkodtak a munkáltatók a bércsökkentéshez. A helyzet kiélesedett és július 16-án a munkáltatók kizártak hetvenezer munkást. Nincs kizárva azonban, hogy általános kizárás fog bekövetkezni.

A belga vasmunkásharc helyzetével foglalkozott legutóbb a vasmunkás Internacionálé végrehajtóbizottsága is, mely elhatározta a belga szaktársak legmesszebbmenő erkölcsi és anyagi támogatását és azonnal kiutalt félmillió belga frankot a harcban állók támogatására.

Jugoszlávia. A jugoszláviai vas- és fémmunkás szövetség arról értesít, hogy Szabadkán a „Ferum“ vagongyárban az igazgatóság egy rosszabb munkafeltételeket akart az ott dolgozó öntőmunkásságra kényszeríteni, ami a munkásoknál a legteljesebb visszautasításra talált. Ezért az igazgatóság az összes öntődei munkásokat kizárta és most külföldön kísérelte meg munkásokat toborozni. Felhívjuk munkástársaink figyelmét, ha a cég ügynökei valahol ilyen célból megjelennek, úgy részesítsék kellő visszautasításban. Nem szabad megtörténni, hogy egyetlenegy romániai öntő vagy magkésztő a jugoszláv testvéreink ügyének árulójává váljon.

Angliában nagy a munkanélküliség. Az angol vasiparban a munkanélküliség fokozódó tendenciát mutat. Ez év május havában a munkanélküliek százalékaránya a vasipari össz-munkásság létszámához viszonyítva a következő volt: Nyersvasiparban 17,7%, acélpárban 23,6%, gépépítőiparban 11%, hajóépítő- és javítóiparban 31,5 százalék. Üzemben volt magas kohó 157, míg múlt év május havában 191. Termelés aránya: Nyersvas 568 000 tonna, 1924 ben 650.000 tonna. Öntöttacélárú 651.600 tonna, míg 1924-ben 809.700 tonna.

Csehszlovákiában ez évi januártól márciusig a vasiparban 49 bércsökkentés volt 5819 munkás részvételével. Eredményük átlag 10 százalékos béremelés. Megkötötték ezen idő alatt 12

kollektívszerződés, amely 79 üzemre terjed ki és 4304 munkásra.

Franciaországban az acélművek foglalkoztattak a múlt évben 95 500 munkást. Nyersanyag termelése volt május havában 598.000 tonna, ami havonta emelkedett úgy, hogy december havában 609.000 tonna volt. Vasérc-termelése volt a múlt évben: 28.992.241 tonna.

Nyersvas- és acélttermelés az év első felében. Az angol „Economist“ című közgazdasági folyóirat statisztikai adatai alapján ez év első felében a vasipari államokban a nyersvas- és acélttermelés a következő volt:

	Nyersvas:	Acél:
Anglia	3/4 milló tonna	3/8 milló tonna
Franciaország	40 „ „	3/5 „ „
Belgium	1/5 „ „	1/5 „ „
Luxemburg	1/1 „ „	1/10 „ „
Egyesült Államok 190	190 „ „	22/5 „ „

A termelés felülmúlja a múlt év első felében termelt mennyiséget.

Vaskartell. A németországi, franciaországi és luxemburgi nehéz ipar között nagyjelentőségű megegyezés létesült a nyersanyag elosztása, valamint a fogyasztópiac felosztása tekintetében. A megegyezés nagy előnyöket biztosít a francia és luxemburgi vasiparnak a bevitt illetőleg.

Zárolás. Torda üvegesmunkások részére bérmozgalom miatt zárolva van. Minden öntudatos munkás újabb értesítésig e helyet kerülje.

A kolozsvári szocialista pártszervezet közbenjárására sikerült a munkások részére némi könnyítéseket szerezni az állampolgársági igazolványok megszerzése ügyében. Ezután szaktársaink is minden ácsorgás és munkabérvesszeség nélkül hozzájuthatnak az állampolgársági igazolványokhoz és azoknak kiállítási díja 22 lej 50 baniba kerül. A pártvezetőség ezentul minden hétköznap este fél 6 órától fél 8 óráig rendelkezésére áll mindazoknak, akik már az állampolgársági listába fel vannak véve. Csupán az szükséges, hogy nős és gyermekes szaktársaink családtagjainak pontos születési évi és helyi adatait tudják bemondani, valamint a kiállítási díjat, 22 lej 50 banit előre fizessék le, mely után rövid pár napon belül a párt helyiségében átvehetik az állampolgársági igazolványokat.

Szerkesztői üzenetek

K. J. Oradea-Mare. Az „egységes“ vasas-szövetség sem taglétszámáról, sem pénztárforgalmáról jelentést ez évben nem adott ki. E két ügyet ők nagyon bizalmasan kezelik. A pénzkérdésre azt felelik, hogy sok volt a kiadás, a taglétszámra azt, hogy „mindenki velük van“ s ezzel a kérdést már el is intézték.

T. J. Braşov. Levél megy. Cikket a jövő számban közöljük.

ÉRTESÍTÉS!

A csoportvezetősegeket, levelezőket, csoportpénztárosokat és mindazokat, akik valami postai küldeményt küldenek, értesítjük, hogy a Szövetség központi titkársága május 1-én saját házába költözött: Galea Victoriei (Magyar-u.) 59. szám. Tehát ezután minden postai küldemény ide címzendő

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Galea Victoriei 59. (volt Magyar-utca).

Gutenberg-könyvnyomda Cluj